

Başvuru Numarası	:2021/1126
Toplantı Tarihi/Sayısı	:14.9.2023/36
Karar Numarası	:2023/639
Başvuran	:U.A.
Başvuran Vekili	:-
Adres	:-
Muhatap Kurum/Kişi	:Türkoğlu Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres	:-

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, işkence ve kötü muamele yasağı ile dilekçe hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesinde özetle;

a. Kurumumuz tarafından ulusal önleme mekanizması kapsamında Ceza İnfaz Kurumuna yapılan ziyarette Ziyaret Heyeti ile görüştüğü için kendisi ile alay edildiğini,

b. Çocuklarının eğitimi nedeniyle telefon görüşünü haftasonu yapmak üzere dilekçe verdiğini ancak dilekçelerinin işleme konulmadığını,

c. 19/11/2021 tarihinde koğuşunda mahkumlar arasında çıkan kavgaya hiçbir dahli olmamasına rağmen ifadesine başvurulduğunu, kavganın taraflarından birinin kendisine sürekli tehditte bulunduğunu, buna rağmen kavga sonrasında aynı koğuşa tekrar getirildiğini, bu nedenle can güvenliğinin olmadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Kahramanmaraş Türkoğlu Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 28/12/2022 tarihli yazılı görüşte özetle;

a. Yapılan incelemede hükümlü ve tutuklulara suç türlerine bakılmaksızın eşit mesafede yaklaşıldığı, ceza infaz kurumu memurlarının hükümlü ve tutuklulara yönelik davranışlarının Kurumda bulunan altı yüz iki güvenlik kamerası ile sürekli takip edildiği,

b. Başvuranın bulunduğu E-9 koğuşunda çıkan olayda iki farklı hükümlünün kavga ettiği, kavga eden hükümlülerin gerekli önlemler altında koğuştan çıkarılarak muayene ve koğuş değişikliği işlemlerinin yapıldığı, başvurunu tehdit eden hükümlünün başvuranın iddiasının aksine A-13 koğuşuna, başvuranın ise B-3 nolu koğuşa alındığı,

c. Yine başvuranın iddiasının aksine, dilekçelerin işleme alındığı, başvuranın telefon görüşmesini haftasonu yapmasına ilişkin bir dilekçe vermediği, dolayısıyla konuya ilişkin idare ve gözlem kurulu kararı olmadığı, ayrıca Kurumda Haziran 2022'den beri görüntülü görüşme imkanı olduğu, bu bağlamda hükümlü ve tutukluların haftanın yedi günü görüntülü görüşme imkanından faydalanabildiği belirtilmiştir.

4. Başvuran yazılı görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesine göre: *"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."*

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun; *"özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

7. Aynı Kanun'un 17' nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir: *"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; ... yönlerinden incelenir."*

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: *"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçelik kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."*

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir: *"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun (TİHEK) amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. TİHEK, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) uyarınca ulusal önleme mekanizması görevini üstlenmiştir. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesi ve OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevini yapmak, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme

mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek görevleri verilmiştir.

13. Somut olaya bakıldığında; başvurunun başvuranın Ulusal nleme Mekanizmasının Kuruma ziyaretinden sonra kötü muameleye uğradığı, telefonla görüşme hakkını haftasonu kullanmak için yazdığı dilekçelerin işleme konulmaması nedeniyle dilekçe hakkının engellendiği ve kendisini tehdit eden mahpusla aynı koğuşa konularak yaşamının tehlikeye atıldığı iddialarına ilişkin olduğu görülmektedir.

14. İşkence ve kötü muamele yasağı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AIHS) 3'üncü maddesinde "*Hiç kimse işkenceye veya insanlıkdışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz*" şeklinde düzenlenmiş olup mutlak nitelikte bir yasaktır. Söz konusu mutlaklık onun insan onurunun ve demokratik toplumun temel değerlerinden birini oluşturmasından kaynaklanmaktadır. Aynı zamanda bu mutlaklık, insan hakları bağlamında devlete kötü muamele yapmama, kötü muameleye karşı koruma ve kötü muamele iddialarını etkin soruşturma yükümlülükleri yüklemektedir. Devlet tüm bu yükümlülükleri mağdurun durumundan ve işlediği suçun niteliğinden bağımsız olarak yerine getirmekle mükelleftir.

15. Öte yandan, bir muamelenin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında değerlendirilebilmesi için ulusal ve uluslararası içtihatlarda belirlenmiş asgari eşiği aşmış olması gerekmektedir. Bunun için her somut olayda muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkisi, mağdurun yaşı, cinsiyeti ve sağlık durumu gibi olguların dikkate alınarak değerlendirme yapılması elzemdir. Ayrıca iddiaların yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelere oluşması gerekmektedir (AYM, Hakan Olęun, B.No:2014/15588,25/1/2018,para.43).

16. Somut olayda, başvuran Kurumumuz tarafından yapılan ulusal nleme mekanizması ziyareti sırasında Ziyaret Heyeti ile görüştüğü için ceza infaz kurumu memurlarının ve hükümlülerin kendisi ile dalga geçtiğini ve güldüğünü iddia etmektedir. Başvaranın iddiası yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda değerlendirildiğinde, söz konusu iddianın başvaran tarafından yeterince açıklanamadığı için soyut kaldığı, bu bağlamda açıkça dayanaktan yoksun ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

17. Dış dünya ile iletişim kurma, ceza infaz kurumunda bulunan mahpuslar için önem arz etmektedir. Ceza infaz kurumlarında bulunan mahpusların telefon aracılığıyla aileleri ile görüşmesi, ziyaret haklarının bulunması, süreli ve süresiz yayınlara ulaşması iletişim ve rehabilitasyonu sağlayan imknlardandır.

18. Dış dünya ile iletişim kurma, avukata ve doktora erişim ile bilgilendirilme hakları ile ilişkili olup söz konusu haklar, işkence ve kötü muamelenin önlenmesinde usuli güvenceler sağlamaktadır. Öte yandan, dış dünya ile iletişim; haberleşme hürriyeti, aile yaşamına saygı hakkı; ifade hürriyeti, düşünce, vicdan ve din özgürlüğü; evlenme hakkı gibi haklarının n koşulunu oluşturmaktadır.

19. Aile ziyaretleri ve telefon görüşmeleri, mahpusların aileleri ve sosyal ağlarıyla ilişkilerini devam ettirmeleri anlamına gelmekte olup mahpusun aile yaşamını koruması ve rehabilitasyonu için önem arz etmektedir (AIHM, Messina/İtalya, B.No:25498/94, 28/9/2000).

20. Başvaranın çocuklarının eğitimi nedeniyle telefon görüşünü haftasonu yapmak üzere dilekçe verdiği ancak dilekçelerinin işleme konulmadığı iddiası bu bağlamda incelenmiş olup Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü başvaranın dilekçelerinin işleme alınmadığı yönündeki iddiasının gerçeği yansıtmadığını belirtmiştir. Yapılan incelemede başvaranın konuya ilişkin dilekçe sunmadığı, ayrıca Ceza İnfaz Kurumunda yedi gün yirmi dört saat görüntülü görüşme imkanı bulunduğu anlaşılmıştır. Bu bağlamda başvaranın iddiasının açıkça dayanaktan yoksun ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

21. Devlet, AIHS'in 2'nci ve 3'nc maddeleri gereğince ceza infaz kurumundaki mahpusların yaşam hakkının güvence altına alınmasından sorumludur. Bu sorumluluk mahpusun yaşam hakkını ihlal etmeme bağlamında devletin negatif yükümlülüğüne ve yaşam hakkını koruma bağlamında ise devletin pozitif

yükümlülüğüne işaret etmektedir. Devlet, yaşam hakkını korumaya yönelik pozitif yükümlülüğü kapsamında mahpusun yaşam hakkını diğer mahpusların tehlikeli davranışlarından korumakla, bu amaçla gerekli önlemleri zamanında almakla yükümlüdür.

22. Bu bağlamda başvuranın mahpuslar arasında çıkan bir kavganın ardından kendisini tehdit eden mahpusla aynı koğuştaki barındırıldığı iddiası dikkatli bir şekilde incelenmiştir. Yapılan incelemede yaşanan olayın tutanağa bağlandığı, söz konusu tutanakta olaya ivedilikle müdahale edildiği, olaya karışan mahpusların koğuşlarının ayrıldığı, bu çerçevede başvuranın B-3, kendisini tehdit eden mahpusun ise A-13 koğuşuna alındığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

14/9/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye